

KONGRE-KURULTAY-SEMPOZYUM

SONUÇ BİLDİRGELERİ

ANTALYA'DA KENTLEŞME VE YEREL YÖNETİMLER SEMPOZYUMU

SONUÇ BİLDİRGESİ

(8-9 Eylül 2001 / Antalya)

Antalya'da Kentleşme ve Yerel Yönetimler Sempozyumu 08 - 09 Eylül 2001 tarihlerinde TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına MMO Antalya Şubesi Sekreteryahında Antalya Kültür Merkezi Perge Salonunda Gerçekleştirilmiş olup; sunulan bildiriler, yapılan tartışmalar ile paneller sonucu ortaya çıkan görüş ve öneriler doğrultusunda, oluşturulan sonuç bildirgesi taslağı kamuoyuna duyurulur.

1. Fiziksel planlama ve imar uygulamalarında, doğaya rağmen değil, doğaya uyum esas alınmalı, zengin tarım alanlarının imara açılması vb. uygulamalar önlenmeli, kapsamlı bir kent ekolojisini temel alan peyzaj planlaması yapılmalıdır. Kente yönelik her karar ve proje bu plana dayandırılmalıdır.
2. Antalya'nın ulaşım sorununun çözümünde noktasal projeler yerine, bugünkü Antalya'yı bütünüyle kapsayacak yeni bir ulaşım etüdü yapılmalı, ana ulaşım planı buna uygun olmalıdır. Bu doğrultuda toplu taşıma öncelikli projeler üretilmeli ve hayata geçirilmelidir.
3. Şu anda TBMM gündeminde olan "merkezi idareyle mahalli idareler arasında görev bölüşümü ve hizmet ilişkilerinin esasları ile mahalli idarelere ilişkin çeşitli kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı"nın yerelleştirme anlayışı halkçı bir karakter taşımamakta tersine tamamı halka, kamuya ait her şeyi piyasaya açarak ve devrederek halkı mağdur edecek bir karakter taşımakta, çağdaş, demokratik, yerel yönetim yaklaşımı yansıtmamaktadır. Bu tasarı toplumsal ve ulusal çıkarlar adına reddedilmeli ve ilgili tüm kesimlerin aktif katılımı sağlanarak toplum ve ulus çıkarlarına uygun bir yasa tasarısı hazırlanmalıdır.
4. Kentin "sadece sakini değil sahibi de olmak" kentli haklarını ve yükümlülükleri bilincini geliştirmek ve yaygınlaştırmak, kentsel mekanların ve kent örgütlülüğünün algılanması ve geliştirilmesi için ilköğretimden başlayarak eğitim programlarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
5. Kentli hakları tanınarak kentte yaşayan insanların dil, din, ırk, siyasal görüş, mülkiyet ve statü ayrımı gözetmeksizin kentli haklarına sahip olduğu bilinmelidir. Kent halkının bu bilinci geliştirmesi ve kullanması için çaba gösterilmelidir.
6. Kent yönetimleri şeffaf olmalıdır. Bilgilenme yönetime katılmanın en önemli aşamasıdır. Kent halkının kentle ilgili tüm bilgilere özgürce erişebilme olanakları geliştirilerek, akılcı ve sağlıklı karar süreçleri hayata geçirilmelidir.

7. Yabancı sermaye yatırımlarının artırılmasına yönelik düzenlenen “Endüstri Bölgeleri Hakkında Kanun Tasarısı”nın bu haliyle yasallaşması İmar, Kültür ve Tabiatı Koruma vb. kentleri ilgilendiren birçok yasayı geçersiz hale getirecektir. Kentlerimizde büyük tahribatlara yol açacak bu yasa tasarısına bütünüyle karşı çıkılmalıdır.

8. Yerel yönetim hizmetleri kamusal hizmetlerdir. Kamusal hizmetlerde amaç tüm halkın bu hizmetlerden yararlanması olmalıdır. Özelleştirme uygulamaları yerel yönetimleri şirket, kent halkını müşteri haline dönüştürmektedir. Antalya özelinde Antsu özelleştirmesi bunun en somut göstergesidir. Su fiyatları artmış, konut abonelerinin su tüketimini olumsuz yönde etkilemiştir. Kentsel hizmetlerde ücret politikaları piyasa koşullarının insafına terk edilmemelidir.

9. Yerel yönetimlere yurttaş katılımını amaçlayan Kent Konseyleri, Kent Meclisleri, Yerel Gündem 21 vb. oluşumların desteklenmesi ve güçlendirilmesi yanında bağımsız yapılar olmasına özen gösterilmesi toplumsal çıkarlar açısından önemli görülmektedir.

10. Kentin kimliğini ve belleğini oluşturan dokular, yapılar ve mimari öğeler ulusal kültür zenginliklerimizdir. Kent kimliğini oluşturan yapı, tesis, alan ve mimari öğelerin tahrip edilmesinin önüne geçilmeli, korunması için önlemler alınmalıdır.

11. Sokaklarımız, meydanlarımız, çarpık yapılar ilan panolarıyla doldurulmuştur. Oysa sokaklar, meydanlar, yapılar ve kent mobilyaları kentin kimliğine uygun estetik öğeler olmalıdır. Estetik planlama ilişkisi kurulmalıdır.

12. Antalya yaşanabilir bir kent olmalıdır. Yaşanabilir bir kent her şeyden önce insanların işsiz, yoksul, aç kalmadığı, kendisine zaman ayırabildiği, iş dışındaki zamanlarını değerlendirebilmesi için uygun mekanların oluşturulduğu çağdaş yaşam standartlarının tesis edildiği, yeşil alanların insanların ve kentin soluk almasına yetecek kadar çoğaltıldığı kenttir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak Sonuç Bildirgesi’nde ortaya koyduğumuz hedefler doğrultusunda kentin sakini değil, sahibi olma ilkesiyle yerel yönetim çalışmalarını izleyerek, denetleyecek ve kamuoyunu bilgilendirmeye devam edeceğiz.

DOĞAL GAZ VE ENERJİ YÖNETİMİ

KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

(28-29 Eylül 2001 / Gaziantep)

TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından Gaziantep Şube Sekreteryalığında 28-29 Eylül 2001 tarihlerinde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Onat Kutlar Tiyatro Salonunda gerçekleştirilen Doğal Gaz ve Enerji Yönetimi Kongre ve Sergisinde 7 oturumda toplam 19 adet bildiri sunulmuştur. Bildiriler içeriğinde Türkiye’nin Doğal Gaz Temin ve Tüketim Politikaları, Doğal Gazın Çevre, Güvenlik, Teknik Standartlar, Dağıtım Şebekeleri ve Uygulamaları ilişkileri irdelenmiş ve bu bildiriler ışığında oluşturulan Sonuç Bildirgesinin kamuoyuna ve ilgililere duyurulmasına karar verilmiştir.

Ülkelerin sanayileşmesinin ve gelişmişlik düzeyinin önemli göstergelerinden biri olan enerji üretim ve tüketimine yönelik politikalar belirlenirken, Türkiye’de ülke ve toplum çıkarları, gereksinimleri temel alınmamaktadır. Uygulanan enerji politikaları uluslararası finans kuruluşlarının son yıllarda artan yoğunluktaki baskısı ve etkisine maruz kalmaktadır. Kamusal bir hizmet olan ve toplumsal yarar gözetilmesi gereken enerji üretimi ve tüketimi politikaları üzerine yaratılan dayatmalar sonucu oluşan değişimlerin ve gelişmelerin dikkatle irdelenmesi zorunludur.

Enerji sektöründe yabancı sermaye yatırımlarını arttıracığı iddiasıyla, anayasa değişikliği yapılarak, tahkim Anayasa maddesi haline getirilmiş, daha sonra yapılan bir düzenleme ile tahkim uygulamaları iç hukukumuzda monte edilmeye çalışılmıştır. Böylece enerjide iç denetim mekanizmaları devre dışı kalmaktadır.

Ülkemizde özellikle son on yıldır enerji sektöründeki deneyimli uzmanlar işlevsizleştirilerek bir kriz ortamı yaratılmaktadır. ETKB, TEAŞ, TEDAŞ, TKİ, DSİ, EİEİ, MTA, BOTAŞ, DPT ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlıkları arasında yetki karmaşası, çok başlılık ve koordinasyon eksikliği vardır. Enerji sektöründe kamu yatırımlarının hızla artan elektrik enerjisi talebini karşılamama olasılığı, kamu kaynaklarının sınırlılığından değil, sağlıklı kısa ve uzun vadeli bir enerji planlamasının yapılmayışından, bu planlamaya uygun yatırımların zamanında yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Enerji konusunda tekniğin gereklerine uygun olarak, ülke ve toplum yararı gözetilerek güvenli ve ekonomik enerji kaynaklarının teminine yönelik planlama ve politikalar bulunmamaktadır. Kısacası enerji krizi yoktur, enerjide yönetim krizi ve çok başlılık vardır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve enerji sektöründe çalışanların örgütleri Enerji-Yapı-Yol Sen, TES-İş vb. kuruluşlar, özelleştirme uygulamalarına karşı çıkmaktadır. Ancak, bugüne değin, birçok defalar özelleştirme uygulamalarının iptali için mahkemelerce verilen kararlar uygulanmamıştır. Bu ve buna benzer kuralsızlıklar tahkim uygulamaları ile birlikte uluslararası finans kuruluşlarının dayatmasında sektör hukuk dışılık kışkıracı alınmıştır.

1980’li yıllardaki planlama ve temin anlaşmaları ile 1987 yılında ilk kullanımına başlanan ve bütünüyle ithal edilen doğal gazın tüketimi ondört yıl içinde 27.6 kat artarak 2000 yılında 14148 milyon m³’e ulaşmıştır. Alternatif birçok yakıtta göre ucuzluğu, kullanım kolaylığı, stoklama sorununun olmayışı vb. üstünlükleri doğal gaza talebi hızla arttırmıştır. Artışın planlanmasındaki en büyük etmen; elektrik enerjisi üretiminin, yaygın bir biçimde doğal gaza dayandırılmasıdır. Doğal gazın toplam enerji üretimi içindeki payının artmasının yanı sıra, toplam elektrik enerjisi içinde doğal gazın payının % 30’lara yükselmesine yönelik karar ve uygulamalar, olası uluslararası politik gelişmelere bağlı olarak ithalatın kesilmesi riskini taşıdığından sakıncalıdır. Dünyanın diğer ülkelerinde doğal gazın kullanımı içinde elektrik enerjisi üretimi bu denli yüksek bir öncelik almamaktadır. Sonuçta ithal bir enerji kaynağı olan doğal gazın elektrik enerjisi üretimi içindeki payının bu denli yükselmesi rasyonel değildir.

Türkiye’nin yaşadığı ekonomik kriz karşısında kredi talebinde bulunduğu IMF ve Dünya Bankasının, kredi verilebilmesinin ön koşulu olarak ivedilikle yasalaşmasını istedikleri, ekonominin piyasa kurallarına göre yeniden düzenlenmesi işlevini görececek yasalardan biri olan, Doğal Gaz Piyasası Yasası, meslek odalarından görüş alınmadan, etkin, geniş katılımlı, işlevsel bir tartışma ve görüş alışverişi süreçlerine yönelinmeden yasalaşmıştır. Yasada öngörülen piyasa kurgusuna göre, ithalatçı şirket doğal gaz ithal edecek, iletim şirketi yurtiçine dağıtacak, toptan satış şirketi ithalatçıdan ve/veya iletim şirketinden satın alacaktır.

Dağıtım şirketi ise gazı serbest olmayan tüketicilere satacaktır. Gaz, tüketiciye ulaşınca kadar dört-beş el değiştirecektir. Piyasa kurullarına göre her kademedeki faaliyet gösteren şirketlerin amacı da karlarını azamileştirmek olacağı için, doğal gazın kullanıcıya satış fiyatlarını artıracaktır. Doğal Gaz Piyasası Yasasıyla;

- Kamu tekeli ortadan kaldırılmaktadır,
- Kamusal planlama bir kenara bırakılmaktadır,
- Doğal gazda hizmetin kademelendirilmesi sonucu hizmetin yerine getirilmesi güçleşmektedir,
- Tüketicilere tercih olanağı tanınmamaktadır,
- Yerel yönetimler devre dışı bırakılmaktadır,
- Siyasal etkilere açık bir özelleştirme süreci başlatılmaktadır,
- Düzenlenen kurul oluşum biçimi itibarıyla, siyasal etkilere açıktır.

Daha önce yatırımları ve yapımları tamamlanmış olan ana hatların güzergahında bulunan kentler, organize sanayi bölgeleri ve sanayi kuruluşları; branşman hatları, bağlantı hatları ve basınç düşürme istasyonları planlamada yapılan hatayla eşzamanlı olarak yapılmadığından hazır olan doğal gazı kullanamamaktadırlar. Planlamada yapılan bu hatadan doğan gecikmeyle mevcut doğal gaz toplumsal faydaya dönüşmemektedir. Doğal gazın yakın zamanda geleceği Gaziantep gibi yerleşim yerlerinde gazı getirecek olan Ana Boru Hattının yapımı ile eş zamanlı olarak, Branşman Hatlarının ve basınç düşürme istasyonlarının yapımının da planlanması ve bu yatırımların gerçekleşmesi zorunludur.

Yukarıda bahsedilen tespitler doğrultusunda sonuç ve öneriler şunlardır:

1. Genel olarak enerji planlaması, özel olarak elektrik enerjisi ve doğal gaz üretimi ve tüketimi planlamasında, politika ve önceliklerin tartışılıp, yeniden belirleneceği bir platform oluşturmalıdır. Türkiye Milli Enerji Komitesinde ilgili tüm taraflar temsil edilmeli ve bu kuruluşa Ulusal Enerji Enstitüsü kimliği verilmelidir.

Elektrik enerjisi üretiminde ulusal kaynaklara ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verilmelidir.

2. İthal doğal gaza dayalı yüksek kapasiteli enerji santralleri yapımında, doğal gazın temin imkanları netleştirilmelidir. Yap-İşlet-Devret esasıyla yapılacak enerji santrallerine zamanında gaz temin edilememesi ve bu durumda ceza ödemelerin gündeme gelmesi sözkonusudur. Bu tür uygulamalara olanak tanınmamalıdır.

3. Kamusal bir hizmet olan elektrik üretiminin uygun bir şekilde yerine getirilmesi yerine elektrik tüketicisi kuruluşlara “Başının çaresine bak, kendi enerjini kendin üret” mesajının verilmesi sakıncalıdır. Bu mesajın abartılması, plansızlığa ve kaynak israfına yol açacaktır. İşletme ölçeğinde fazladan bir verim sağlayan kojenerasyon yatırımları özendirilmeli ancak, ticari amaçla elektrik üretimi daha farklı bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

4. Elektrik iletim hatlarında % 25'leri aşan iletim kayıplarını azaltacak yatırımlar hızlı biçimde yapılmalıdır.
5. Genel olarak enerji tasarrufunu sağlayıcı politika ve zorunlu uygulamalar yürürlüğe konulmalıdır.
6. Doğal gazla ilgili kurumlar çalışmalarında şeffaflaşmalı, bilgilerin genelleşmesi, herkesçe erişilebilir ve kullanılabilir olması sağlanmalıdır.

Doğal gaz temin politikalarının belirlenmesinde kapalı kapılar ardındaki gibi diplomasi yerine, ilgili tüm kesimlerin katılacağı ulusal strateji belirlenmesi çabalarına ağırlık verilmelidir.

7. Kojenerasyon uygulamalarıyla ilgili ülke düzeyinde geçerli olacak uygulama kodları ve standartları bir an önce yürürlüğe konulmalıdır.

8. İthal edilen ve dışa bağımlı bir enerji kaynağı olan doğal gazın sektörel kullanım öncelikleri tartışmaya açılmalıdır. "Çevre kirliliğini azaltma" misyonu da olan doğal gazın, kentsel düzeyde kullanımına yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir. Bu anlamda, ulusal düzeyde tartışmalar yapacak, stratejiyi belirleyecek yetkili kuruluş olarak, oluşum, yönetim ve denetiminde doğal gazla ilgili tüm kesimlerin temsil edildiği Doğal Gaz Enstitüsü'nün ve bu Enstitünün alt kollarının bir an önce çalışmaya başlaması zorunludur.

9. Gaz temin anlaşmaları ve programlarının çok ciddi bir stratejik çalışma olarak ele alınması gerekmektedir. Bu anlaşmalarda ödemeler ağırlıklı olarak mal ve hizmet ihracı ile yapılmalıdır.

10. Doğal gazla ilgili politika ve önceliklerin belirlenmesinde etkin konumda olacak Enerji Piyasası Kurumunun çalışmalarına Meslek Odalarının katkısı sağlanmalıdır.

11. Dünyada yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları acilen gündeme alınarak, yapılacak planlama ile rüzgar, güneş, jeotermal, fotovoltaiik piller vb. enerji projeleri ve AR-GE çalışmaları teşvik edilmelidir.

12. Yüksek kapasiteli enerji ihtiyacı olan sanayi kuruluşlarında "enerji yöneticisi" istihdam zorunluluğu getirilmelidir.

13. Doğal gazın gelişi sözkonusu olan yerleşim yerlerinde Valilik, Belediyeler, Sanayi Odası, Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü, Ticaret Odası, Üniversite, TMMOB'ye bağlı Odalar gibi ilgili tüm kurumların katılımı ile Doğal Gaz Hazırlık Grupları oluşturulmalıdır. Konuyla ilgili olarak kurumlara sorumluluklar düşmektedir: TMMOB Makina Mühendisleri Odası yerel halkı bilgilendirmek ve bu amaçla broşür vb. yayınlar yapmak, panel vb. toplantılar düzenlemek, Üyelerini eğitmek, belgelendirmek; Valilikler Kamu kuruluşlarının doğal gaza dönüşüm çalışmalarını yönlendirmek, bu amaçla yapmaları gereken yatırımları yatırım programlarına almalarını sağlamak, İlin doğal gazla ilgili ihtiyaçlarını BOTAS'a iletmek; Belediye Başkanlıkları kentsel gaz ihtiyacını belirlemek, kentsel gaz dağıtım sisteminin çalışmasının hazırlıklarını yapmak, İmar yönetmeliklerinde merkezi ısıtmada ve bireysel ısıtmada güvenliği sağlayıcı gerekli düzenlemeleri yapmak; Sanayi Odası ve Organize Sanayi Bölge Müdürlükleri organize sanayi bölgelerinin gaz ihtiyacını belirlemek, organize sanayi bölgelerinin doğal gaz dağıtım şebekelerinin yatırımlarını planlamak ve gerçekleştirmek;

üniversiteler makina mühendisliği eğitim programlarında doğal gazla ilgili derslerin yer almasını sağlamakla sorumlu olmalıdır.

II. GAP ve SANAYİ KONGRESİ

SONUÇ BİLDİRGESİ

(29-30 Eylül 2001 / Diyarbakır)

Entegre bir proje olan GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) doğal kaynaklar ve nüfus niceliği yönünden büyük bir kalkınma potansiyelini kendi bileşkesi içinde taşımaktadır. Bölge; sanayi, tarım, sosyo – kültürel, eğitim, sağlık, kentsel ve konut yerleşimi bileşenleriyle anıldığında, ekonomik yapı ve halkın gelir düzeyi itibarıyla ülke ortalamasının gerisinde kalmaktadır.

Bu somut yaklaşımdan hareketle Makina Mühendisleri Odası adına Diyarbakır Şubesi sekreteryalığında 29/30 Eylül 2001 tarihlerinde Diyarbakır’da ikincisi gerçekleştirilen GAP ve SANAYİ KONGRESİ’ nin sonuç bildirisini kamuoyuna sunuyoruz.

1. Bölge sanayisinde; mevcut sektörlerle yönelik nitelikli, yüksek ücretli, örgütlü, sigortalı iş gücüne ve sanayicilere dayalı yapılanma ihtiyaçlarına cevap vermek yerine, göreceli olarak gelişmiş batı bölgelerinin enerji ihtiyacını karşılamak için GAP projesinde baraj ve hidroelektrik santralleri yapımı ön plana çıkarılmıştır. Bu politikalar bölge sanayisini tam bir belirsizlik içerisine sokmuş, yatırımlar durma noktasına getirilmiştir.

2. Bölge sanayisinin belirsizlikten kurtulup üretken yatırımlara yönelebilmesi için devletin bölgeye ve bölge sanayicilerine yönelik politikalarının netleştirilmesi ve bölgeye yönelik bir sanayi politikası oluşturulması gereklidir.

3. Sanayicilerin sorunlarını çözümleyici projeler geliştirilmeli, bu projelerde istihdamı daraltıcı değil istihdamı genişleten ve yerel sanayiinin gelişmesine olanak sağlayan imalat sanayiine öncelik verilmelidir.

4. KOBİ’ler desteklenmeli ve teşvik politikaları yeniden gözden geçirilerek bölge yapısına dinamizm sağlayacak yatırımlar gerçekleştirilmelidir.

5. Periyodik olarak sanayi ve kentlerin envanteri çıkarılarak bölgedeki gelişmeler izlenmeli ve belirlenen olumsuzlukları giderecek yapılanmalar sağlanmalıdır.

6. Ülke sanayisinin ve ekonomisinin gelişiminde doğa ve çevreye, üretime ve sosyal dengelere, ülkenin bağımsızlığına yol açacağı tahribat ve olumsuzluklar göz önüne alınarak yabancı sermaye yatırımlarını teşvik eden Endüstri Bölgeleri Yasa Tasarısı yasalaştırılmamalıdır.

Endüstri Bölgeleri Yasa Tasarısı yasalaşır ve uygulanır ise, bölgeler arası gelişmişlik düzeyi sorgulandığında en alt sırada yer alan GAP bölgesinde daha yukarıda da ifade ettiğimiz gibi olumsuzluklar daha da artacak ve bölgede daha yoğun tahribata, gelir dengesizliğinin daha da derinleşmesine, sosyal olumsuzlukların daha da artmasına neden olacaktır.

7. Bölgenin gelişmişlik düzeyinin artırılmasında ekonomik, sosyal ve kültürel içerikli projeler hazırlanmalı, üniversite, sanayi ve toplum işbirliği sağlanmalıdır.

8. Çevrenin ve doğal hayatın korunmasına ilişkin gerekli araştırma ve planlamalar yapılmalı; tarım alanlarına sanayi tesislerinin kurulmasının önlenmesi, planlı kentleşmenin sağlanması, sanayi atıklarının kontrol altına alınması, atıklar için geri dönüşüm projeleri ve teknolojilerinin kullanılması sağlanmalıdır.

9. GAP entegre projesinin bölgeye ve bölge halkına katkı sağlayabilmesi, karar ve uygulama süreçlerine bölge halkının iradesinin yansıtılması için gerekli olan araçlar oluşturulmalıdır.

10. Genel olarak bölgenin ana gelir kaynağı sayılan tarımın bitirilmesi yönündeki uygulamalar (Şeker Yasası, Tütün Yasası, Tarımda uygulanan desteğin kaldırılması vb.) derhal durdurulmalı, özelde bölgenin kalkınabilmesi için başta tarım, orman, hayvancılık, sanayileşme olmak üzere eğitim ve sağlık alanında gerekli çalışma ve organizasyonlar başlatılmalı ve uygulamaya geçilmelidir. Plansız, dengesiz ve düzensiz yapılan tarımın yarattığı olumsuzluklar (tuzlanma, çoraklaşma vb.) önlenerek verimlilik artırılmalıdır.

Güvenlik nedeniyle bölgede tarıma kapalı verimli arazilerin kullanıma açılmasının koşulları yaratılmalı, hayvancılığın geliştirilmesi için uygulanan yayla yasakları kaldırılmalıdır.

11. Yerel yönetimlere; kentte yaşayanların doğrudan demokrasi istemlerini sunabilecekleri ve buna yanıt verebilecekleri, deneyimlerini geliştirebilecekleri alanlar yaratılmalıdır. Kent bilimi aşılaraq karar alma süreçlerine kentlilerin aktif katılımı sağlanmalıdır.

12. Kentlerin kimliğini ve belleğini oluşturan dokular, yapılar ve mimari öğeler ulusal kültür zenginliklerimizdir. Kentlerin kimliğini oluşturan yapı, tesis, alan ve mimari öğelerin tahrip edilmesinin önüne geçilmeli, korunması için önlemler alınmalıdır.

13. Yerel yönetimler tarafından; mevcut ve gelecekte oluşacak yerleşim birimlerine alt yapı, ulaşım ve çevre sorunları konusunda çözümler üretilmelidir.

14. Bölgede barış ortamının kalıcı hale getirilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Zorunlu göç sonucunda boşaltılmış köylere geri dönüşün sağlanması için gerekli yatırımlar yapılmalıdır.

I. DEMİR ÇELİK SEMPOZYUMU

SONUÇ BİLDİRGESİ

(3-5 Ekim 2001 / Zonguldak)

Çağdaş anlamda sanayileşme; ülkenin teknoloji yeteneğinin, bu yeteneğin kaynağını oluşturan bilim yeteneğini, bilim ve teknolojiyi ekonomik ve toplumsal yarara dönüştürebilme olgusunun yükseltilmesi, bunu mümkün kılacak ulusal inovasyon (yenilik) sisteminin kurulması ve geliştirilmesi ile eş anlamlıdır. Bu eş anlamlılık aynı zamanda demokratikleşme süreci ile de orantılıdır.

Ülke ekonomisinin ve sanayileşmesinin üzerinde büyük etkileri olan ve lokomotif sektör olma özelliğinden dolayı o ülkedeki refahın ve gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilen demir-çelik sektörü; Türk ekonomisinin gelişmesinde ve sanayileşmesinde önemli rol üstlenmiştir.

Türkiye demir-çelik endüstrisinin mevcut durumu ve gelecekte izleyeceği strateji, 21.yy demir-çelik dünyasındaki olası riskler, ulusal demir-çelik sektörünün gelişimini ve dünyadaki konumu ile sektöre yönelik ulusal politikaların belirlenmesi amacıyla; Makina Mühendisleri Odası ve Metalurji Mühendisleri Odası adına sekreteryalık görevini üstlenen Makina Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi ile Metalurji Mühendisleri Odası Zonguldak İl Temsilciliğinin 03-05 Ekim 2001 tarihlerinde Kdz. Ereğli / Zonguldak Erdemir Eğitim Tesislerinde yapılan sempozyumda; sunulan bildiriler ve yapılan panel ile kapanış oturumunda ortaya çıkan görüş ve öneriler sonucu hazırlanan sonuç bildirgesi kamuoyuna duyurulmaktadır.

1. Demir-çelik sektöründe karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik sektörden sorumlu bir demir-çelik enstitüsünün oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu enstitü, sektörle ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkı ve katılımını organize ederek çözüm oluşturulmasını sağlamalıdır.

2. Demir-çelik sektörüne yönelik yapılacak teşvikler, vergi indirimleri vb. desteklerin sektörün tümüne, adil bir şekilde yapılması sağlanmalıdır.

3. Demir-çelik sektörünün en önemli girdilerinden biri olan bir milyar ton rezervi olduğu saptanmış Zonguldak Kömür Havzası başta olmak üzere ülkenin taş kömürü ihtiyacının yerli kaynaklardan ekonomik şartlarda temin edebilmesi için gerekli çalışmaların yapılması ve özellikle Zonguldak'taki taş kömürü üretim teknolojisinin geliştirilmesi hedeflenmelidir.

4. Çelik üreticilerine sağlanan elektrik enerjisi tarifeleri ark ocaklı tesis, entegre tesis ayırımı yapılmaksızın uygulanmalıdır. Uluslar arası piyasalardaki fiyatlar paralelinde enerji fiyat politikası, ülkemiz demir-çelik sektörü içinde geçerli olmalıdır.

5. Çelik endüstrisi stratejik ve ulusal politikaların izlendiği sanayi dallarından biri olup ileri teknoloji ile üretim yapan ve geniş istihdam imkanlarını yaratan yönetim anlayışlarının uygulanmasını gerektiren bir özelliğe sahip bulunmaktadır. Buldukları şehirlerin kaderlerine hükmeden entegre tesislerimizde, çağdaş yönetim teknikleri bu özelliğe uygun olarak benimsenmelidir.

6. Cevhere dayalı entegre demir-çelik tesisleri stratejik ve ulusal politikaların izlendiği sanayi dallarıdır. Bu nedenle söz konusu tesisleri özelleştirmek veya kapatmak bir yana, bu tesislerin ekonomik ölçekte çalışmalarını ve kendi ayakları üzerinde durmalarını mümkün kılacak önlemlere öncelik verilmeli, yenileri kurulmalı, ayrıca var olanları da geliştirerek, Ülkemizin ihtiyacı olan ürünleri üretecek hale gelmeleri için gerekli çalışmalar bir an önce başlatılmalıdır.

7. Ülkenin sanayileşmesi ile bağımsızlığının eşdeğer olarak görüldüğü günümüzde, en önemli sektörlerden biri demir-çelik sektörüdür. Sanayileşmenin en önemli göstergelerinden birisi ise yassı çelik üretiminin arttırılmasıdır. Ayrıca sanayileşmekte olan ülkemizde yassı çelik talebi, yassı çelik üretiminin iki katı seviyesindedir. Dışa bağımlılığın azaltılması, ülkemizde %30-

%70 oranında ve yassı çelik aleyhine olan dengenin yassı çelik lehine geliştirilmesi için, gerekli tedbirler alınmalıdır.

8. İhtisas gümrükleri vasıtası ile kalitesiz ve dumpingli fiyatlarla ürün ithalatı önlenmelidir.

9. Ülkemizin ithal hurdaya bağımlılığının azaltılabilmesi için, ülkemizde üretilen ikame hammaddelerin üretim teknolojileri, üniversiteler, meslek odaları, özel ve kamu kuruluşlarınca izlenmeli, yatırımcılar desteklenmelidir.

10. Demir-çelik üreticilerinin ürettikleri malzemelerin akma ve kopma gerilmelerini güvenilirlik değerlerini belgelendirmeleri ve kataloglarında belirtmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca dinamik sınır mukavemet değerlerinin malzeme kataloglarında bulunması tavsiye edilmelidir.

11. Divriği palet üretimi, uygun teknolojilerle ve üretim maliyetleri dikkate alınarak arttırılmalıdır. Ayrıca Divriği ve yöresi başta olmak üzere yeni cevher rezervlerinin bulunmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir.

12. Deprem bölgesi olan ülkemizde, depreme dayanıklı çelik konstrüksiyon yapı tekniği geliştirilmeli ve özendirilmelidir.

13. TCDD'nin nakliye tarifesi, yeniden gözden geçirilmeli, cevher ve kömürdeki yüksek fiyat uygulamasına son verilmelidir.

14. Kardemir'in önemli girdilerini sağlayacak olan liman hizmetleri için, Ereğli - Zonguldak demiryolu bağlantısı yapılmalı ayrıca, Filyos Liman Projesi desteklenmelidir.

15. I. Ulusal Demir-Çelik Sempozyumuna gösterilen ilgi, sunulan tebliğlerin içerikleri, ülkemiz demir-çelik sektöründe bilgi ve becerinin oldukça gelişmiş, sektörün olgunluk döneminde olduğunu kanıtlar niteliktedir.

II. Ulusal Demir-Çelik Sempozyumunun 2003 yılında 05 Ekim 2003 tarihinde İstanbul'da başlayacak olan IISI Genel Kurulu ve Konferansları ile bağlantılı olarak demir-çelik entegre tesisi bulunan şehirlerimizin birinde düzenlenmesi öngörülmektedir.

V. ULUSAL TESİSAT MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ

SONUÇ BİLDİRGESİ

(3-6 Ekim 2001 / İzmir)

V. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Sergisi kurumsallaşan ve gelenekselleşen özelliğiyle 3-6 Ekim 2001 tarihleri arasında Makina Mühendisleri Odası adına İzmir Şubesi yürütücülüğünde İzmir'de Efes Convention Center'da gerçekleştirilmiştir. Kongre 27 kurum ve kuruluş tarafından desteklenmiş, kongre boyunca iki ayrı salonda ve toplam 18 oturumda 38 adet bildiri sunulmuştur. Kongre süresince 2 panel, 1 forum, 2 sabah toplantısı, 4 kurs, 1 seminer ve 1 atelye çalışması gerçekleştirilmiş, "Balçova Jeotermal Isı Merkezi"ne bir teknik gezi yapılmıştır. Kongre boyunca düzenlenen sergiye sektörde ürün ve hizmet üreten, 102

kuruluş katılmıştır. Kongreyi 840 kayıtlı delege olmak üzere 1600 mühendis, mimar, teknik eleman ve üniversite öğrencisi izlemiş, sergi 4000'i aşkın kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Oturlarda tesisat mühendisliği alanında bilimsel ve teknik gelişmelerin, AR-GE kapsamında sektörde yapılan çalışmaların tanıtıldığı sektörel yenilik bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı özgün bildiriler sunulmuştur.

Panellerde ise ülke ve odamız gündeminde önemli bir yer tutan, başta Yapı Denetim Mevzuatı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ile Tesisat Mühendisliğinde Uzmanlık Sertifikalandırma ve Meslek İçi Eğitim konuları tüm ayrıntıları ile ilgili Bakanlık, Oda, Dernek, Üniversite ve Sektör Temsilcilerince tartışılmış görüş ve öneriler paylaşılmıştır.

Kongrelerimizin gelenekselleşen sabah toplantıları bu yıl da tekrarlanmış uzmanlık, belgelendirme ve meslek içi eğitim konularında Düzenleme, Yürütme, Danışmanlar Kurulu Üyelerinin ve Panel Yöneticilerinin katılımıyla somut çözüm önerileri üretilmiştir.

Bu Kongremizde de 4 farklı konuda kurslar gerçekleştirilmiştir. “Temel ve Uygulamalı Psikrometri”, “Yangın Tesisatı”, “Proje Yönetimi”, “Kanatlı Borulu Isı Değiştiricileri” konularında gerçekleştirilen bu kurslara gösterilen yoğun ilgi ve katılım sürekli eğitim anlayışımızın ne kadar önemli olduğunun bir göstergesi olmuştur.

Ülkemizde gün geçtikçe yaygınlaşan, kullanımı ve önemi artan jeotermal enerji konusunda geniş kapsamlı bir seminer düzenlenmiştir. “Jeotermal Enerji Doğrudan Isıtma Sistemleri: Temelleri ve Tasarımı” başlıklı 16 saat süren seminere 70 delege katılmıştır. Seminer sonrası bir uygulama örneği olarak “Balçova Jeotermal Isı Merkezi”ne bir teknik gezi düzenlenmiştir.

Kongrede ayrıca “Türkiye İklim Verileri” başlıklı bir atelye çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikte Türkiye’de bu alanda yapılan çalışmalar bir araya getirilmiş ve ortaklaştırılması yönünde önemli bir adım atılmıştır.

Kongre sonucunda kongre delegeleri aşağıdaki konuların kamuoyuna duyurulmasını oy birliği ile karar altına almıştır.

1. Ülkemizde planlama aşamasından başlanarak yapı tasarım, üretim ve denetim süreci bütünlüklü olarak yeniden ele alınmalı, çağdaş, planlı, güvenli, sağlıklı ve konforlu yapılar hedefleyecek idari ve teknik düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. Bu doğrultuda öncelikle 3194 Sayılı İmar Kanunu yeniden düzenlenmelidir.

2. Tartışmadan, tartışılmadan dayatmacı bir anlayışla Meclisten geçirilen, sorunlara çözüm getirmek yerine ekonomik ve siyasi istismara zemin yaratan 4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunu yerine konuya ilişkin tüm kurum ve kuruluşların katılımına açılacak ortak ve bütünlüklü bir çalışma ile yapı denetiminde evrensel standartları hedefleyen yasal düzenlemeler oluşturulmalıdır.

3. Toplumun korunması mesleğin ve meslek mensubunun geliştirilmesi için TMMOB ve bağlı Odaların yetkisini artırıcı idari ve teknik mevzuatlar çağın gereklerine uygun hale getirilmelidir. Meslek Odalarının mesleki yeterliliğin saptanması ve belgelendirilmesi noktasındaki çalışmaları ve yürüttükleri meslek içi eğitim programları desteklenmelidir. Makina Mühendisleri Odası’nın uzmanlık, belgelendirme, yönetmeliği kapsamında gerçekleştirdiği eğitim çalışmaları geliştirilerek sürdürülmeli, bu çalışmalara üniversitelerin,

tesisat sektöründe örgütlü derneklerin desteği artırılmalıdır. Bu konuda çıkan ve çıkacak olan yayınlar geliştirilmeli ve yeni yayınların oluşturulması özendirilmelidir.

4. Yapı üretim ve denetim sürecinde tüm plan ve projelerin ehil, mesleki yeterliliği ilgili Meslek Odası'nca belirlenmiş mühendis ve mimarlar tarafından hazırlanması ve bu projelerin mesleki etik ve üyelik sicil kayıtları yönüyle TMMOB ve ilgili Meslek Odalarından mesleki denetiminin gerçekleştirilmesi önündeki engeller kaldırılmalıdır.

5. Ülkemizde verilen mühendislik ve mimarlık diplomalarının uluslararası düzeyde tanınırlığının yaygınlaştırılması noktasında mevcut üniversitelerin durumlarının yeniden gözden geçirilmesi hedefi gözetilerek mühendislik ve mimarlık eğitim öğretim programlarında ilgili meslek odalarının görüşleri de alınarak gerekli düzeltmeler yapılmalıdır.

6. Ülkemizdeki jeotermal kaynakların kullanımını özendirilmelidir. Kaynakların kamu yararı doğrultusunda kullanımına yönelik idari ve teknik mevzuat katılımcılık anlayışıyla oluşturulmalıdır.

7. Ülkemizde İmar Mevzuatında yeralan tasarım sıcaklıklarının ivedilikle değiştirilmesi gerekmektedir. Mevcut bilimsel çalışmalar sonucunda elde edilen yeni verilerin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca mevzuata yansıtılması sağlanmalıdır.

8. Önceki Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongrelerinde defalarca tekrarlandığı üzere İmar Kanunundan başlanarak, Devlet İhale Kanunu, Bayındırlık Birim Fiyat Tarifleri, İmara yönelik tüm teknik ve idari mevzuat değişen teknolojiye uygun hale getirilmelidir. Bu teknik mevzuatın temelini oluşturacak yapı kodları hazırlanmalıdır. Meslek Odalarının koordinasyonunda ilgili tüm kesimlerin katılımıyla hazırlanacak bu çalışmalar için ilgili Bakanlıklarca gerekli kaynak yaratılmalıdır.

9. Ülkemiz insanının çağdaş planlı, sağlıklı, güvenli üretkenlik koşullarında yaşaması amacını güden, bunun teknolojik ve sosyal gereklerini tartışmayı ve geliştirmeyi amaçlayan Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongremize destek veren tüm kurum ve kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ile Makina Mühendisleri Odası sekreteryahında oluşturulan Tesisat Mühendisliği Danışma Kurulu periyodik olarak toplantılar gerçekleştirmelidir.

V. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Sergisinin niteliği ve niceliğiyle çağdaş, demokratik, sanayileşen, üreten bir Türkiye yaratılması sürecine katkıda bulunacağı inancıyla yukarıdaki istemlerimizin yaşama geçirilmesinin takipçisi olacağımızı bildiririz.

YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU

SONUÇ BİLDİRGESİ

(12-13 Ekim 2001 / Kayseri)

Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu ve Sergisi 12-13 Ekim 2001 tarihlerinde TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına Kayseri Şube sekreteryahında Kayseri'de gerçekleştirilmiştir. Sempozyumda 27 bildiri 6 oturumda, 19 bildiri poster bildiri olarak sunulmuş toplamda 46 bildiri sempozyum bildiriler kitabında yer almıştır. Sempozyumun 2.

günü “Enerji Politikaları, Ekonomisi ve Yönetimi” konulu bir de panel düzenlenmiştir. Sempozyumun 1. günü sonunda Enerji Üretimi, Güneş Evi ve Güneş Enerjisi Uygulama Araştırma Merkezine bir teknik gezi gerçekleştirilmiştir. Sempozyum ardından Kapadokya gezisi yapılmıştır. Sempozyum boyunca düzenlenen sergiye, sektörde ürün ve hizmet üreten 12 kuruluş katılmıştır. Sempozyum 190’ı kayıtlı delege olmak üzere 500’e yakın kamu ve özel sektörden yönetici, öğretim elemanı, mühendis, teknik eleman ve öğrenci katılımında gerçekleşmiştir.

Enerji toplumsal yaşamın başlangıcından itibaren insanlık için, toplumun gelişkinliği, sanayi, üretim, iş ve aş için vazgeçilmezdir. Gelişen Teknoloji ve artan enerji ihtiyacı ile birlikte geleneksel enerji kaynakları toplumun enerji ihtiyacını karşılamada yetersiz kalmakta ve yine bu enerji kaynakları doğal yaşam ve çevreye onulmaz zararlar vermektedir. Toplumsal yaşamın merkezinde yer alan ve kamusal bir hizmet olan enerjiye yönelik ihtiyacın belirlenmesi, karşılanması, iletilmesi kısacası enerjide planlama bir zorunluluktur. TMMOB Makina Mühendisleri Odası ülke ve toplum yararı doğrultusunda sürdürülebilir bir kalkınma için Türkiye’nin enerji politikalarının belirlenmesinde, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının araştırılması, teknolojilerinin geliştirilmesi, kullanılması konusunda üyelerinin ve konunun uzmanlarının birikimlerini sunabileceği, tartışabileceği, çözüm önerileri üretebileceği platformlar yaratmaktadır. 2000 - 2001 döneminde **TMMOB Makina Mühendisleri Odası** tarafından **Doğal Gaz ve Enerji Yönetimi Kongresi, Çevre ve Enerji Kongresi ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumunda** konunun farklı yönleri etraflıca ele alınmaktadır.

Sempozyum kapsamında sunulan bildiriler, yapılan tartışmalar ve gerçekleştirilen panel sonucunda dile getirilen görüşler aşağıdaki gibidir.

- i. Ülkemiz yenilenebilir enerji kaynakları açısından oldukça zengindir. Güneş, jeotermal, rüzgar, biyogaz, biyokütle, hidrolik, fotovoltaik, hidrojen vd. yenilenebilir enerji kaynakları ülkenin enerji ihtiyacını karşılayabilecek potansiyele sahip olmasına rağmen ya hiç kullanılmakta ya da potansiyelin çok çok altında kullanılmaktadır.
- ii. Rüzgar teknolojisi son derece gelişmiştir. Ülkemizin rüzgar potansiyeli oldukça yüksektir.
- iii. Ülkemizde yüzey sıcaklığı 40°C’nin üzerinde 140 jeotermal saha vardır. Değerlendirilebilir potansiyel 31000 MW’tır. Elektrik üretimi açısından mevcut potansiyel ise 4500 MW’tır.
- iv. Biyokütle enerjisi potansiyeli bakımından Türkiye en zengin ülkelerden biridir. OECD istatistiklerine göre ülkemizde 12.8 milyon ton petrole eşdeğer biyokütle enerjisi potansiyeli bulunmaktadır ve bu ise ülke enerji ihtiyacının % 40’ını karşılayabilecek düzeydedir.
- v. Ülkemizde varolan enerji kaynaklarının kullanım oranı 1998 yılında %38, 2000 yılında ise %33’tür. Bu durum enerji maliyetlerini gün geçtikçe artırmaktadır.
- vi. Türkiye enerji ihtiyacını ağırlıklı olarak fosil yakıt kaynaklarından sağlamaktadır. Fosil yakıtların yanmasıyla açığa çıkan gazların oluşturduğu sera etkisi sonucu küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleri insanlığın ve doğal yaşamın geleceğini tehdit etmektedir.
- vii. Bütünüyle ithalat yoluyla temin edilen doğal gazın toplam enerji üretimi içindeki payının artmasının yanı sıra, toplam elektrik enerjisi üretimi içinde doğal gazın payının % 30’lara

yükselmesine yönelik karar ve uygulamalar, olası uluslar arası politik gelişmelere bağlı olarak ithalatın kesilmesi riskini taşıdığından sakıncalıdır.

viii. Son yıllarda izlenen IMF ve Dünya Bankası patentli politikalarla ülkemizin birincil enerji kaynakları başta petrol, kömür, doğalgaz olmak üzere büyük oranda dışa bağımlı hale getirilmiştir.

ix. Enerjide planlama yoktur. Enerji sektöründe ETKB, TEAŞ, TEDAŞ, BOTAŞ, DSİ, TTK, TKİ, MTA, EİEİ, DPT, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlıkları vb. kuruluşların oluşturduğu çok başlı ve yetki karmaşasının olduğu bir yapı mevcuttur.

TALEPLER

1. Elektrik enerjisi üretiminde ulusal kaynaklara ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verilmelidir. **Yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi için yasal düzenlemeler bir an önce hayata geçirilmelidir. Bu kaynakların enerji dönüşüm ve ünite donanımlarının yurdumuzda üretilmesi teşvik edilmelidir.** Yeni ve yenilenebilir enerji alanlarında ulusal teknoloji oluşturmaya yönelik AR-GE çalışmaları örgütlenmeli ve desteklenmelidir.

2. Enerji üretiminde öncelikli göz önüne alınması gereken çevre etkeninin göz ardı edilmesi sonucunda; ciddi çevre sorunları oluşmaktadır. **Enerji politikaları oluşturulurken çevresel etki göz önüne alınmalıdır.**

3. Yenilenebilir enerji kaynaklarından **ülkemizde güneş, rüzgar ve jeotermal enerji kaynaklarının şu an yeterince değerlendirilemeyen mevcut potansiyelleri, verimli bir şekilde değerlendirilmelidir.**

4. Yıllar itibariyle hidrolik enerjinin genel üretimdeki payı azalmaktadır. Bu durum maliyetlerimizi artırmaktadır. Henüz % 30'larda olan su potansiyelinin kullanımını 10 yıllık bir dönemde % 50'ye ikinci on yıllık dönemde ise % 70'lere çıkarılmalıdır.

5. Genel olarak enerji tasarrufunu sağlayıcı politika ve zorunlu uygulamalar yürürlüğe konulmalıdır. Elektrik iletim hatlarında % 25'leri aşan iletim kayıplarını azaltacak yatırımlar hızlı biçimde yapılmalıdır. Enerji tüketiminde tasarrufu teşvik edici uygulamalara gidilmelidir. Tasarruf ve verimlilik konularında gerekli hukuksal düzenlemeler yapılmalıdır.

6. Ülkemizde enerji sektöründe 20 yıldır uygulana gelen politikalarla toplumsal ihtiyaçlarla bunların karşılanabilirliği arasındaki açığı her geçen gün daha da artmaktadır. İzlenen özelleştirme politikaları sektörün toplumsal ihtiyaçları karşılaması yerine sermayenin azami kar hirsını tatmin etme işlevi görmektedir. Bu nedenle enerjinin toplumsal hizmet olduğu bilinciyle sektördeki tüm özelleştirmeler geri alınmalı verilen tüm imtiyazlar kaldırılmalıdır.

7. Enerji sektörünün gerek stratejik önemi gerekse kaynakların rasyonel kullanımı açısından düzenleme, planlama, eşgüdüm ve denetleme faaliyetlerinin koordinasyonu için merkezi bir yapıya ihtiyacı vardır. Enerji sektörüne yönelik politikaların belirlenmesinde toplumun tüm kesimlerinin ve konunun tüm taraflarının görüşleri alınmalı ve sektör özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. Enerji planlamasına ilişkin politika ve önceliklerin tartışılıp, yeniden belirleneceği bir platform oluşturulmalıdır. Türkiye Milli Enerji Komitesinde ilgili tüm taraflar temsil edilmeli ve bu kuruluşa Ulusal Enerji Enstitüsü kimliği verilmelidir.

TRAKYA'DA KENTLEŞME VE YEREL YÖNETİMLER SEMPOZYUMU

SONUÇ BİLDİRGESİ

(12-13 Ekim 2001 / Edirne)

TMMOB Makina Mühendisleri Odası adına Edirne Şube sekreteryalığında Trakya'da Kentleşme ve Yerel Yönetimler Sempozyumu 12-13 Ekim tarihlerinde Edirne'de yapılmıştır.

Sempozyum, açılış konferansı, bildirilerin sunulduğu beş oturum (16 bildiri) ve bir panel biçiminde düzenlenmiştir.

Trakya'da Kentleşme ve Yerel Yönetimler Sempozyumu, dünyada ve ülkemizde savaş bulutlarının toplandığı, ülkemizdeki ekonomik-siyasi-toplumsal çok yönlü krizin giderek derinleştiği, üretimin hemen hemen tamamıyla durduğu, işsiz sayısının sürekli arttığı, işçi, köylü, esnaf, mühendis kısaca tüm çalışanların, işsizlerin bugünden ve gelecekte umudunu kestiği bir ortamda yapılmıştır. Trakya, tabii ki, dünyanın ve ülkemizin bir parçasıdır ve yaşanan tüm olumsuzluklar Trakya'ya da yansımakta ve etkilerini göstermektedir.

Fakat, “toprağı bol ve verimli” Trakya'da “yeni” birşeyler de filizlenmektedir. Trakya giderek kendi geleceğini kendi belirlemek yönünde adımlar atmaktadır. Belki de Türkiye'de ilk kez - il sınırlarını da aşarak- bir bölge kendi geleceğini planlaması konusunda tam bir ittifaka varmış ve Bölgesel Plan talebini tüm kurumlarının etrafında birleştirdiği bir talebe ve hedefe dönüştürmüştür. Bölgenin bu talep ve hedefi merkezi yönetimin tümünden olmasa da Çevre Bakanlığı'ndan da olumlu bir tepki görmüş ve 11 Kasım 1999 tarihinde Makina Mühendisleri Odasınca düzenlenen “Trakya'da Sanayileşme ve Çevre” sempozyumlar dizisinin üçüncüsünün açılışında Çevre Bakanlığı ile Trakya Üniversitesi arasında imzalanan bir protokolla “Ergene Havzası Çevre Yönetim Planı” hazırlanması somut bir projeye dönüşmüştür.

Geçen iki yıllık süre içinde, Proje Yöneticisi tarafından açıklandığına göre “Ergene Havzası Çevre Yönetim Planı” bir havza planı olmaktan çıkıp, İstanbul sınırları dışında tüm bölgeyi kapsayan, bir fiziki planın ötesinde sosyo-ekonomik boyutları da hesaba katan bir Trakya Alt Bölgesi planına dönüşmüş ve bu dönüşüm, “proje sponsoru” Çevre Bakanlığı tarafından da onaylanmıştır.

Bu dönüşüm son derece sevindiricidir ve Trakya'da Sanayileşme ve Çevre Sempozyumları başta olmak üzere ilgili tüm etkinliklerde belirtildiği gibi, ihtiyaç olan Bölgesel Plan ile projelendirilen planın giderek aynı kapsama sahip olması anlamına gelmektedir.

Bölgesel Plan bugün için Trakya insanının umududur ama aynı zamanda “yeni” bir hayatı, kentleri ve kendisini örgütlenme sürecidir. Planlama süreci, ancak ve ancak ilgili tüm kesimlerin ve kurumların sürece katılımı sağlanacak biçimde yaşanırsa “kamusal bir belge”ye dönüşebilir; ancak ve ancak aynı zamanda bir örgütlenme süreci olarak yaşanırsa raflarda tozlanan bir “proje” olmaktan çıkıp hayatı yönlendirebilir. Ayrıca, planlama sürecinin şimdiye dek yaşandığı belirtilen bilgi aktarmama, bilgi için bedel talep etme, kaynak yaratamama v.b. güçlükleri de ancak projeye içeriden katılımın sağlanması ve yeni mekanizmaların yaratılması yoluyla aşılabılır.

Bu nedenle, bölgesel planın hazırlanması hiçbir zaman “Çevre Bakanlığı’nın Trakya Üniversitesi’ne, Trakya Üniversitesi’nin de uzmanlara ihale ettiği bir iş” görüntüsünü almamalı, bu izlenimin doğmasından şiddetle kaçınılmalıdır. Bu amaçla:

1) Merkezi Yönetimin İlgili Birimlerini;

2) Yerel Yönetimleri ve varsa ilgili Birimlerini

Planın bilgi toplama ve envanter çıkarma aşaması da dahil olmak üzere proje ekipleri içinde tanımlayan;

3) Başta meslek odaları ve sivil toplum örgütleri olmak üzere ilgili tüm örgütleri ve halkı sürekli bilgilendiren ve böylece aynı zamanda eğiten bir model hızla geliştirilmeli, bu konuda varolan iletişimsizlik aşılanmalıdır.

Özellikle, kamuoyunu bilgilendirmek için sürekli bilgilendirme toplantıları yapılmalıdır. İki yıllık süre içinde – valilikler dışında – çalışmaların ve sonuçlarının sadece bu sempozyumda kamuoyuna duyurulması dahi bu eksikliğin bir göstergesidir.

Diğer yandan, başta sivil toplum örgütleri ve meslek odaları olmak üzere ilgili tüm kurumlar ve örgütler bir proje denetçisi olarak davranmalı, aynı zamanda da projenin yaşadığı güçlüklerin aşılması için kendilerine düşen görevleri yerine getirmelidir.

Bölgesel plan bir umuttur; fakat zamana yayılacağı gözönüne alınarak, Trakya’nın özellikle suları ve topraklarındaki kirliliği azaltacak tüm önlemler derhal uygulamaya sokulmalıdır. Kirlilik sonuçlarını göstermeye başlamıştır; o artık sadece verimde azalma, ürünün kalitesinde kötüleşme ve bozulma, geleceğe yönelik bir hastalık riski demek değildir. Pehlivan köy’de olduğu gibi önemli bir yüzdesi kanserden ölen kentler, giderek daha fazla düşük yapan kadınlar anlamına da gelmektedir. Bu olguya neden olmak -hiç kimsenin şüphesi olmasın- “Afganistan’da çocuk bombalamak”, “İkiz kulelerde masum insanları öldürmek” kadar insanlık dışıdır ve en az onlar kadar lanetlenmelidir.

Trakya’nın kentleri de bu tartışmalar içinde yollarını çizmekte; bölge planları, kent tasarım planları, kent nazım planları, imar planları v.b. planlar arasındaki ilişkileri kavramaktadır.

Trakya’nın kentleri bu tartışmalar içinde, kentlerinin işlevleri, potansiyelleri, zenginlikleri konusunda sistemli bir düşünme sürecine girmektedir.

Trakya’nın kentleri bu tartışmalar içinde, organize olmayı, kent yönetim mekanizmalarını netleştirmeyi, değişik kurumlar arasındaki ilişkilerin önemini kavramaktadır.

Trakya’nın kentleri bu tartışmalar içinde, aynı bölgenin birer parçası olarak, birbirleri ile ilişkilerini sistemleştirmekte, her birinin diğerinin aldığı karardan nasıl etkilendiği daha da açığa çıkmaktadır.

Tüm yerel yönetim mekanizmaları gibi, Trakya’daki yerel yönetim birimleri de, sorumlulukları ile yetkilerini uyumlulaştıran, kaynak problemlerini çözen, inisiyatiflerini kullanmalarını sağlayan, karar alma süreçlerini kısaltan ve meslek örgütleri ile sivil toplum örgütlerini de karar alma süreçlerine katan bir Yerel Yönetimler Yasası talep etmektedirler. Trakya’da Kentleşme ve Yerel Yönetimler Sempozyumu bir son değil, Kentler ve Kent

Yönetim Modelleri üzerine Trakya’da kapsamlı bir düşünme ve etkinlik sürecinin başlangıcı olarak değerlendirilmelidir ve bizce bu misyonu yerine getirmiştir.

3.ULUSAL ENDÜSTRİ-İŞLETME MÜHENDİSLİĞİ KURULTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ

(19-20 Ekim 2001 / Kocaeli)

Makina Mühendisleri Odası adına Kocaeli Şubesi Sekreteryalığında 19-20 Ekim 2001 tarihlerinde Kocaeli Üniversitesi Derbent Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Uygulama Oteli Salonunda gerçekleştirilen Kurultayda; sunulan Bildiriler ile yapılan panelde ortaya çıkan görüş ve öneriler sonucu hazırlanan Sonuç Bildirgesi kamuoyuna duyurulmaktadır.

Yaşanan teknolojik gelişmeler Endüstri-İşletme Mühendisliğini dünyada ve ülkemizde son yıllarda en çok konuşulan meslek disiplini haline getirmektedir.

Farklı mühendislik disiplinleri ve sosyal bilimcilerle bir arada çalışmak zorunda olan ve farklı disiplinlerden insanlarla sürekli temas halinde olan Endüstri Mühendisliği, o disiplinlerin özelliklerini kavramak ve yeni perspektife sahip olmak için bütünü görmek durumundadır.

Mühendislerin çok yönlü yaklaşımlarını bir sistem bütünlüğü içerisinde değerlendirerek toplumun hizmetine sunabilmesi için kendi içerisindeki birliktelikleri ancak topluma ve dünyaya bakışın netleştirilmesiyle mümkündür.

Endüstri-İşletme Mühendisleri ; toplumdaki ve insan emeğinden yana politikaların hayata geçirilmesi yönünde, diğer mühendislik disiplinleriyle birlikteliğinden ve örgütlenmesinden hareketle; özelleştirme, sanayileşme, üretim, verimlilik, çevre vb konulardaki görüşlerini netleştirmelidirler.

Endüstri-İşletme Mühendislerinin toplumsal sorumluluğu; yöneticilerini, kendi çıkarları için değil toplumun çıkarları doğrultusunda yönlendirmek; doğru bilgi ve değerleri öne çıkararak insana ve topluma saygılı olmayı benimsemek; bu yönde sorumluluk almak, bunu insanlık ve toplumdaki kullanmak olmalıdır.

Endüstri-İşletme Mühendislerinin kendilerini bu güne kadar nasıl ifade ettikleriyle dün, nerelerde istihdam edildikleri, iş yaşamına koydukları katkılarıyla bugün, dünyadaki gelişmeleri izleyerek yarının hazırlanması, çerçevesinde dününü, bugününü ve yarını değerlendirerek ülke sorunlarına bakışını ortaya koymak için bu Kurultayda; “Endüstri-İşletme Mühendisliğinin Dünü, Bugünü, Yarını” ana tema olarak ele alınmıştır.

Bu amaçla;

1. Uluslararası kriterler bağlamında, ulusal meslek standartlarının, ölçme-değerlendirme ve belgelendirme işlemlerinin yürütülmesini sağlayacak özerk bir kurum oluşturulmalıdır.

2. Mühendislik ve diğer meslek alanlarına yönelik yetkilendirme ve eş kredilendirme (akreditasyon) işlemlerinin üniversiteler, Meslek Odaları, ilgili sendikalar, ilgili dernekler ve temsilcilerinin oluşturduğu özerk bir kuruluş tarafından yapılması sağlanmalıdır.

3. Endüstri-İşletme Mühendisliğinin uzmanlık alanları belirlenerek;

a. Meslek içi Eğitimler için gerekli olan altyapı çalışmaları tamamlanmalıdır.

b. Mesleğin gerek öğrenciler ve gerekse toplum düzeyinde doğru ve etkin bir şekilde tanıtımı için gereken çalışmalar hızlandırılmalıdır.

4. Endüstri-İşletme Mühendislerinin kendi meslek alanlarıyla ilgili sorunlarının tespiti, meslek dalı üyelerinin geliştirilmesi, düzeylerinin yükseltilmesi ve çıkarlarının korunması için Meslek Dalı Ana Komisyonu (MEDAK) ve Meslek Dalı Komisyonlarının (MDK) işlevsel hale getirilmesi sağlanmalıdır.

5. Endüstri-İşletme Mühendislerinin örgütlenmesinin ve teknolojik gelişmelerin takip edildiği **“Endüstri Mühendisliği Dergisi”** periyodığının bu misyonunu yerine getirebilmesi için periyodunda çıkarılması ve bunun altyapısının güçlendirilmesi için gerekli çalışmalara hız verilmelidir.

6. Meslek etiğinin benimsenip yaygınlaştırılması için stratejiler, planlar, programlar geliştirilerek uygulamaya geçirilmelidir.

7. Politik ve benzeri nedenlerle eğitim ve öğretim altyapısı hazırlanmadan açılmış olan bölümlerin meslek üzerinde yarattığı tahribatların önlenmesi için eğitim ve öğretim standartları tanımlanmalı ve mevcut bölümler bu standartlara uygun hale dönüştürülmelidir.

8. Endüstri-İşletme Mühendisleri arasında iletişimin sağlanması ve geliştirilmesi yönünde, günümüz hızlı iletişim araçlarının (e-mail ve web sayfası düzenlenmesi) kullanımına yönelik örgütsel düzeyde alt yapının hazırlanması sağlanmalıdır.